

Kaynak

BALIKESİR HALKEVİ

İÇİNDEKİLER

- 313 — Kızılayın altmışıncı yıl-
dönümü münasebetile
söylenen nutuklar
315 — Ensâbi Semâni
317 — Balıkesir tarihçesine ilgili
eski bir vesika

- 319 — Zağnus Paşaya dair bir
vesika
321 — Küçük hafız
324 — Koç Mustafa afsanesi
326 — Mâniler
228 — Şiir

5 İNCİ YIL SAYI: 60

19 İkinci Kânun 938

HALKEVLERİ DERGİLERİ

Halkevinin adı	Derginin adı	Kaç günde bir çıkıyor
Adana	Görüşler	Aylık
Afyon	P. spınar	»
Antalya	Türk Akdeniz	İki aylık
Bafra	Altın Yaprak	Aylık
Balıkesir	Kaynak	»
Bursa	Uludağ	Üç ayda bir
Burdur	Ölker	Aylık
Denizli	İnanç	»
Elazığ	Altan	»
Eminönü	Yeni Türk	»
Eminönü	Halk bilgisi	»
Giresun	Haberleri	»
İsparta	Aksoy	»
İzmir	Öz	»
Konya	Pikirişler	15 günde bir
Manisa	Konya	Aylık
Merzifon	Gediz	»
Milas	Taşan	»
Muğla	Yeni Milâ	»
Niksar	Muğla	»
Trabzon	Ölker	»
Samsun	İnanç	»
Sinop	19 Mayıs	»
	Duranç	»

İYESTİ

T. F. SILAY

KAYNAK

Yayın Direktörü

ABDİ

Agabey Oğlu

Balıkesir Halkevi Aylık Dergisi

SAYI: 60

19 . 1 . 1938

YIL: 5

Kızılâyın Altmışınıcî Yıldönümü Münasebetile Söylenen Nutuklar..

Kızılâyın 60 ncî yıldönümü Halkevin de kutlulanmıştır. Halk, subaylar, memurlar, öğretmenler solanda toplanmışlardı.

Sahne Türk ve Kızılây bayrakları ile, kuruma dair vecizelerle süslenmişti. Halk evi bandosunun çaldığı İstiklâl marşı ile toplantı açıldı.

B. Feyzi Sözen, Kızılâyın 60 ncî yıldönümü kutlulamak üzere gelenlere kurum adına teşekkür ederek sözü Vali B. Ethem Aykuta bıraktı.

Sayın valimiz, kurumun ulusa yaptığı yardımları ve kuruluşunu değerli söylevlerle şöyle anlattılar.

Valimizin söylevi:

"Kızılâyın 60 ncî yıldönümünü kutlamak için burada toplanmış bulunuyoruz.

Bugüne kadar 60 senelik hayatı olan ve bu hayatı esnasında yurda, ulusa, harpte, sulhte büyük hizmetler etmiş olan Kızılây bugün 60 ncî yıldönümü nü idrak etmiş bulunuyor.

Onun yaptığı iyi hizmetler milletin kalbinde çok kıymetli bir yer almış bulunuyor.

Kızılây istipdatta teşekkür etmiş sayılır. Fakat iyi gidişinin her iyi iş gibi, Cumhuriyet devrine ratsladığını söylemek bir vecibedir. Kızılây, harpte bir yurddaşın, yurd dışında yaralanarak yere düştü-

ğü zaman, şefik elini dört gözle beklediği bir kurumdur. Yaralı genç bir yurddaş, onun elini gördüğü zaman kurtarılacağına mutlak ümit besler ve büyük bir tesliye ile karşılar.

Sulhda da böyledir. Harp; tarihin kısa olan, normal olmıyan bir zamanıdır.

Sulh ise uzun devam eden tabii bir zamandır. Kızılâyın rolü sulhde daha etraflı ve şumüllüdür. Semavi ve ârazi âfetler, su basmak, kurak gitmek, yangın olmak gibi felâketlerde, millet halinde toplanmış insan kümelerinin zararlarını intac eden iyilikleri Türk milletinin ağzında dolaşmaktadır.

Bu vilâyette yer sarsıntısı olmuştur.

Dursunbeyde, Sındırgıda felâket olmuştur. Kızılây hemen onlara maddî varlığı ile koşmuş ve buna muvaffak olmuştur.

Ben buraya gelmeden evvel Kağızman da olan bir zelzelede hiçbir şey kalmamıştı. Kızılây burayı yeniden yaptı.

Cumhuriyet devrinde kurumun faaliyetinin diğer devirlerden daha çok olduğunu söylemiştim.

Kızılây Atatürkün yücehimayesi altında on dört yılda dört buçuk milyon liralık yardım yapmış. Bu paralar kıymetli Türk milletin cömert, sahavetkâr, yüce himmetinden çıkmıştır.

Rējimin, Atatürkün himayesi ile, Türk

milleti onun arkasında gitmekle Kızılay böyle muvaffakiyetler vermiştir.

Kızılayın bazı safhaları vardır. 1859 Tarihine kadar olan harplerde, ölenin imdadına, oranın askeri teşkilatı imkân derecesinde koşuyordu 1859 da yapılan İtalya Avusturya arasındaki harp o kadar feci bir vaziyet göstermişti ki sıhhi teşkilâtla yurdu için yaralanan bir yaralının imdadına yetişilemeyeceği anlaşıldı. 1870 de Fransa Almanya arasındaki muharebe de yapılan yardım teşkilâtı ile azıcık fark görüldü.

Avrupada toplanan bu yoldaki konferansa Türk hükümetinde davet edildi.

Fakat hükümet imza ettiği halde bu kararı tatbikte geçikti.

93 Muharebesinde imza edip te tatbikinde geciktığımızın cezasını acı acı çekmişizdir..

B. Ethem Aykut bundan sonra Kızılayın; istiptadın her türlü teşekkülünden kuşku landığı bir sırada nasıl kurulduğunu ve Türkiyede o zaman ilk hayır cemiyeti olarak Kızılayın, ilk şirketin Şirketi hayriye, banka olarak Ziraat bankasının bulunduğunu söyledi. Ve dedi ki:

Bunların çoğalmasa o devrin isim den, toplantıdan daima evham hissi almış olmasındandır..

Bugün 60 senelik hayatını taşıyan en ihtiyar, en emektar cemiyetin sulhda ve ileride mazallah bir harpte içtimai yardımlarını yapabilmesi için ona aza kaydedilmemiz lazımdır.

Himayesinde herşeyi yürüten ve yükse lten, Atatürkü, yüce varlıklarla başımızdan hiç eksik olmamak dilekleriyle adını anar ve tazimlerini sunarım..

Valimizin hararetle sözleri sürekli alkışlarla karşılandı.

Bn. Mükerrerem Suyun söylevi

Bunu müteakip Kızılay gençlik teşkilatı adına Bn. Mükerrerem Kâmil Su bir hitabe ile Kızılayın felâket önünde yaptığı iyilikleri, Türkiyedeki Kızılay gençlik teşkilâtının, diğerleri arasında kısa bir zamanda aldığı ehemmiyetli mevki Cumhuriyet devrinde her iyi şey gibi hız alan kurumun nasıl genişlediğini güzel bir söylevle canlandırdı ve alkışlandı.

Daha sonra lise talebesinden bir kız bir erkek talebe Kızılaya aid şiir okudular ve alkışlandılar.

Gecce hoparlorle yapılan neşriyat

Cecce de Halkevi hoparlörü ile Doktor B. Ahmet Akkoyunlu ve ilk Tedrisat Muffetişlerinden B. Sırrı Oymak, Halkevi amplifikatörü önünde birer söylev vererek Kızılayın hizmetlerini, büyük yardımlarını anlatmıştır.

Söylevler hoparlörle yapılmıştır. Halkevi Temsil kolundan B. Muammer Gözalan Salih, Şevkatide Kızılay mevzuu üzerinde amplifikatör önünde çok güzel Karagöz temsili yapmışlardır.

Üç genç bu millî oyunda bütün şive taklitlerinde mükemmel muvaffak olmuşlar ve dinleyenlerin alâkasını toplamışlardır.

Gerek söylevlerde, gerek Karagöz temsiliinde dışarıdaki hoparlörler ve Halkevi salonundaki hoparlör önünde bir çok dinleyiciler bulunuyordu.

Ensâbi Sem'âni

TAHİR HARİMİ BALCI OĞLU

Orta devrin Türk tarihine
ait mühim me' hazları:

Dünya tarihinde Türk milletin ihraz ettiği büyük ve ehemmiyetli varlığını biz muasır Türklerin bütün esas ve fûruatı ile tetkike imkân bulabilmek için şarkın asırlarca işlenmiş iki dilinde yazılı olan eserleri daima göz önünde bulundurmak lîğımız lazımdır.

Orta devir; islâm ve Türk aleminin tamamile birbirine kaynaştığı asırları ihtiva etmesi itibarile daha vuzuhlu bilgilere ait malûmatımızın kaynaklarını bu iki dilde bulabiliyoruz. Avrupa kültür alemi millî varlıklarına müteallik her türlü istikşafatı yaptıktan sonra Asyanın ihtiyar tarihini tetkike başlamışlar ve bizim bugün kolaylıkla tedarik imkânını kazandığımız menabii tarihiyeyi meydana koymuşlardır.

Türk tarihi tetkikleri arasında şark metinlerinin dereceli ehemmiyetini yine Garp me hazlerinden anlıyoruz. Son devrin müdekkikleri bize bu hususta ehemmiyetli izahlarda bulunmaktadırlar. Bilumum şark millîetlerinin tarihî menbalarını teşkil eden onların eski metinleri Garp dillerine çevrildikçe bunun kıymetini bütün vaktimizle geçiriyoruz.

İşte bu ehemmiyetli eserlerden birisi Allâmeî « Samâni » nin Ensabıdır.

Orta devirde tanınmış ilim aleminde bazı aileler vardı ki: Samâni ailesi de bunlardandı. İbniesirler denilen « Mecdetin » « İzzettin » « Ziyaettin » adile tarihin en parlak sayfelerini işgal eden bu zevatta hicretin altıncı asrını ilim kudretleriyle semalara yükseltmişlerdir.

Hattâ « İzzettin İbniesir » in bir çok eserleri arasında bilhassa « İlkâmil »

adındaki kitabı ile « Ensabı Samâni » nin muhtasarı olan üç ciltlik « kitabül ensabi » bu mühim eserler arasındadır. Makalemizin esasını teşkil eden asıl « Ensabı Samâni » nin müellifi « Ebu Sayit Abdülkerim Samâni » dir. Milâdın « 1002 » tarihinde Bagdat civarında Dicle üzerindeki Darizihan kasabasında doğmuştur. Bu büyük alim « Hatip Ebübekiri » n [1] kırk ciltlik Bagdat tarihine « 15 » ciltlik bir zeyl yazdığı gibi sekiz cilt üzerine de « Ensab Semâni » yi telif etmiştir. [2] bu kıymetli eser bilhassa coğrafi ve tarihî isimler itibarile yegâne müracaat edilecek mehzalere dendir.

Bu kitabın ehemmiyet ve kıymetini anlamak için kurunu vusatanın ilim ve iktidarını zekâlarında toplayan zamanlarına göre mühim mevkiler ihraz etmiş ve yahut mühim bir şehirde doğmuş ve şö-

[1] Bu kıymetli âlim aslen Türktür. Ve Harzemlidir. Bagdada hicret etmiş iktidarile ehliyetile muasırlarının üzerinde büyük tesirler yapmıştır. Hadis alimleri onu yedi büyük hadisçilerden birisi olarak tanırlar. Tarihteki çok derin vukufu ile tanındığından « Hayber », arazisinin oşurden affine ait Yahudilerin getirdikleri bir senedin sahteliğini meydana koymuş. Bağdatda Abbâsî halifelerinin iltifatlarına nail olmuştur. Orada şahit olarak yazılı olan zevatın tarihî bağılıkları arasında çok açık bir hatayı söylemesi üzerine Yahudilerin sahtekârlıkları meydana çıkmış.

[Takvimi vekayin birinci nüshasında vaka nüvis Esat efendinin yazdığı makaleye bakınız]

[2] Ensab Samâninin asıl nüshası Köprülü Mehmet paşa kütüphanesindedir. İmam « Sibuti » nin yaptığı muhtasarı Bayazıt kütüphanesinde vardır.

ret kazanmış yaptığı hizmetlerle zamanlarına Şan ve şöhret salmış şahsiyetlerden hurufu heca sırasile « 4500 » insanın tercümei halini ve tarihini bu eserden öğrenebilirsiniz. Dünyada hiçbir millette içiniinde yetişen meşhurlarına bu kadar ehemmiyet vermiş islâm mütefekkirlerinden başka beşeri bir zümre gösterilemez. O esami mahşeri içinde binlerle alimin dahinin, şâirin, edibin, siyasinin, hükümdar ve mülükün birer birer gözünüzün önünden geçtiğini görürsünüz.

« Ensab Samâni » nin diğer bir noktadan da kıymeti büyüktür. Kurunuvusta şehirleri ve tercümei halini ve tarihini yazdığı zatların doğdukları ve yaşadıkları memleketlerin hakkında da malûmat verir. O devirlerin medeni ve ilmi varlıklarına dair en mühim izahları da burada bulabilirsiniz.

« Yakut Hamavi » nin « Mûcemülbül-dan » i da bu hususta başlıbaşına bir ehemmiyeti haiz muteber eserlerden ise de « Yakut » daha başka cepheden eserini yazmıştır. « Ensab Samâni » malûmat verdiği şehirler ve isimlerin doğru okunmasını temin için hareketleri hakkında da tafsilât vermektedir.

Bu büyük ve şayanı dikkat eserin üzerine alâkalarını döndüren müsteşriklerden « Biravv » n himmetile « misterkip » avkazi eseri İstanbulda Köprülü Mehmet Paşa kütüphanesinden istisnah ettirerek tabetmiştir.

« 1905 » senesindenberi bu zamana kadar evkaf pek mühim şark metinlerini bastırıştır. Mısır ve Suriye de son zamanlarda bu çığır da haylice faaliyetler göstermiş ve ara kaynakların basılmasına devam etmiştir.

Balıkesir Tarihçesine İlgili Eski Bir Vesika

Yazan: EKREM ÇAVULDUR

Vakfiye hakkındaki yazılar
57, 58 sayılardadır.

Balıkesirde Felekeddür oğlu eski su
başı Ene beyin 3 şaban 804 tarihli
vakfiyesinin tercümesidir. [1]

Vakıfı mezbur bunlardan başka altı hamam daha vakfeyledi: bunlardan ikisi bergama şehrinde, ve yine Balıkesir şehrinde iki değirmenle beraber iki hamam (cenabı hak hayratını kabul buyursun) ki biri taşpazar mahallesindedir ve diğeri Nasrullah kızı Melek hatundan 14 bin Osmanlı dirhemine satın aldığı hamam şehir içindedir. yeni hududlarından bir tarafı yola ve diğer tarafı İbrahim oğlu Ali fakkih mülküne vasil olur.

Cenabı hakkın gizli lutüflerle muamele edesi vakfın bina eylediği mezkur hamamlardan birisi de belalardan mahfuz kalası Ankara şehrinde, ve yine hayratı makbul olası vakfın bina eylediği hamamlardan biri de Bursa şehrinde, (Vakfın hasenat yolundaki hayratını cenabı hak ziyade eylesin) İşbu Bursadaki hamamın ücretinden ondi hemini Bursada zaviye yanında bina eylediği medresenin müderrisine ve on iki höcreden ibaret olan medresedeki höcrelerde sâkin olan talebeye birer buçuk dirhem ve vakfın gılmanlarından olup medresei mezbure avlısındaki türbede kuran okuyan beş nefer gılmanından her birine ikişer dirhem ve mezkur dera-himi muayyeneden medresenin karyumuna bir dirhem tayin ve tahsis edip fazlanın mezkur zaviyeye sarf edilmesini şart eyledi.

Ve kadı değirmeni demekle meşhur rehmetli kadı zeynetinden satın aldığı bir bab hane altındaki iki değirmenin tamamını.

Ve mahrusai Bergamada şöhratine bi-

naen tariften müstagni kâhya oğlu Ahmet-ten satın aldığı yine bir değirmenin tamamını vakfı sahih müabbet ve hapsi sarıhi merii muhalledi ebedi ve daimi vakf ve hapsedip bundan böyle satılıp alınmaz rehin yapılamaz hayrülvarisin olan cenabı hak kürei arza ve üzerindeki varis olduğu tezahür edinceye kadar kimseye miras kalamaz vakfın yazılı şartları ve esas kaileleri tebdil ve tagyir edilemez. Tatil, iptal, taksir ve ihmal edilemez.

Her ne suretle olursa olsun vakfın aleyhine her kim yörürse muhakkak zulmün büyüğünü işlemiş ve büyük günah kazanmıştır (Agâh ve mütenebbih olunki cenabı hakkın laneti zalimler üzerine olsun) mealindeki tehdit ve gazabı ilahiye müstehak olur. Her kes yaptığı mücazat olunup sevabını noksan veya azabını teş-tid suretile zulmedilmiyeceği bir günde yani yavmi kıymette hesabı çok çabık olan cenabı hak vakfa ihanet ile ziyana sebep olanlara layık oldukları cezaları verir.

İlhamı rebbani ile bu gibi hayrat ve hasenata muvaffak olması temenni edilen vakıf vakfının tevliyetini ümera ve sülhanın medarı ifiharı ve vakfın kardeşi (her ikisinin ömrünü cenabı hak uznet-sin) Feleküdür oğlu Alâiddin Ali bey ile vakfın azatlıklarından beylerin ve gençlerin sevinç duydukları Abdullah oğlu Şâhin beye ve vefatlarından sonra nesilden nesle geçmek üzere anların oğullarına bunlarda münkariz olurlarsa devlet ve zineti dâim olası vakfın akrabasından eneyi

hallsine bunlarda münkariz olup nesilleri kalmazsa vaktin ve zamanın imanı olan kimsenin sülehadan mütevellî tayin etmesini şart eyledi.

Mütevellî olan kimse mevkufatı münasip gördüğü şekilde istiglal ve nemalan- dırarak elde edilen hasılatından vakfın mamuriyetini devam kastile evela mevkufatın aslının bekası için ve sonra zaviye ile sair tediyesi lâzım olan mahallere sarf edildikten sonra fazlasını mütevellî olan kimse kabzederek mezkur zaviyenin imarına imamet vazifesi mukabelesinde yevmi iki dirhem ve kadim olan kalemi ilâhî ve kurânî azîmden cüz tilavet etmesi mukabilinde yevmî bir dirhem verilmesini ve yine mezkur zaviyede kuran cüzülerini okuyan vakfın dört nefer hafız gılmanlarına yevmi sekizer dirhem ve zaviye şeyhine yevmî beş dirhem tayin ve tahsis eyledi.

Bundan başka Balıkesir Medresesi için senevî buğday arpa ile zaviyeye gelen gariblere iki kap yemek verilmesini ve artan fazlanın zaviyenin Şayhi mârifetile pirine et ve sair yemek masrafı için sarf

edilmesini ve her gün zaviyeye gelenlerle yemek zamanında orada hazır bulunanların akşam namazından sonra sofrada itâm edilmelerini ancak kâfir ve bidatı zahir ve âşikâr olan fâcirlerin inâm edilmemesini şart eyledi.

Vakfın hayır ve hasenat yapmaktan niyet ve muradı ne ise mükâfatını cenabı hak versin çünkü eyi iş işleyenlerin ecir ve sevabını cenabı hak zayi etmez.

İşbu vakfiye sekiz yüz dört senesi şaban ayının üçüncü günü yazıldı.

[1] Vakfiyenin baş tarafı (59) ncu sayıdadır.

[*] Kaynağın (58) nci sayısının (281) inci sahifesinde ikinci sütunun (7 - 16) nci satırlarında yazılan sınırların çevirdiği (şehre Kozlica) köyünün tahmin ettiğimiz gibi Balıkesirin şarkında ve Atkôy ile Aslıhantepeciği arasında olmayıp eskiden Fırt kaza ve nahiyesi diye anılan Susıgırlık kazasının Ömerkôy nahiyesine bağlı Sultançayır köyü civarında bulunduğu bazı vakfiyelerin tetkikinden anlaşılmıştır.

Esasen yazıda da ileri sürdüğümüz veçhile bunların mahallerinde yapılacak tetkikler, bizi daha sağlam bir kanaat ve hakikata bağlayacaktır.

E. Ç

Zağnus Paşaya Dair Bir Vesika

K. KÂNİ AKPINARLI

— II —

Zağnus paşanın, ikinci sultan Muradın 848 tarihinde ikinci defa tahta oturması ile mumailayhın mazûlen ve menküben ve hatta avamdan bir şahıs gibi Balıkesir'e nefyedilmemiş olduğunu 850 tarihli vesika ile bu vesikayı te'yit eden « Dursun Bey » in « Tarih-i Eb ül feth » isimli eserinden öğreniyoruz. (1) Her iki vesikada bu keyfiyeti cerh ederek hakikati bütün çıplaklığı ile ortaya koyuyorlar. 850 tarihli vesika, 848 den 856 tarihine kadar mazûl ve menkûp gösterilen - Zağnus paşaya, bizzat sultan Murat tarafından yazılan bir fermanla « Mefhar ül vü zera » hitabı mefharetile arazi temlik edildiğini, « Dursun Bey » de « Tarihi Eb ül feth » inde Manisaya gönderilen Fatih sultan Mehmed'e « Ata Bey » tayin edilmiş olduğunu yazıyorlarki, koca Zağnus'a tarih muvacehesinde isnat edilen lekeyi bu suretle ve pek doğru olarak cerh ve hakikati meydana koymuş oluyorlar.

« Tarih - i Eb - ül - feth » Zağnus paşanın, Fatihe « Ata Bey » tayin edilmiş olduğunu tarihinde şu şekilde yazar: « Bu sehafet rey ve kusuru tetbirden gayri değildir dedi. Amma çün atasına nisbet kemâli inkiyadı vardı Hüsnü rizayle atasın götürdü. Saltanatın teslim etdi ve kenduye Zağnus paşayı Ata bey koştular ». (2)

Bu kısa münakaşayı yaptıktan sonra şu fikri ileri sürebiliriz: Saltanatı elinden alınarak Manisaya sürülen Fatih Sultan Mehmed'e - Balıkeide onu avutmak gibi bir vazife ile « Ata Bey » tayin edilen Zağnus paşanın bu vazife ile merkezden uzak-

laşması muverrihlere bu şekilde fikir yürütmelerine bir vesile teşkil etmiş olabilir.

**

Vesikanın şayanı tetkik ve tahlil bir hususiye-i daha vardır ki, oda Evrenosbeye aidiyetidir. Malum olduğu üzere Evrenos beyindedesi « Boz oklu » han yedi oğlu ile beraber Anadolu'ya gelerek Osman beyin babası Ertuğrul beyle bazı savaşlarda silâh arkadaşlığı etmiştir. Sonraları Balıkesir'e gelerek buraya tavattun ettiklerini vesikada bilmünasebe geçen « Kusunkar » kıslası kelimesinden öğreniyoruz « Kusun » « Boz Oklu » hanın yedi oğlundan biri ve Evrenos beyin amcasıdır. Evrenos'un Karasiden temayüz etmesi bu ailenin Balıkesirde yurt edinerek yerleşmelerini açıkça göstermektedir.

Bu güne kadar ciddi olarak tetkik edilmediği anlaşılan bu cihet hakkında « Aşık paşa zade » tarihinin 225 - 226 ıncı sahifelerinde oldukça malumat vardır. « Meşahir-i İslâm » Evrenos beyin dedesinin ismini « Boz Oklu Han » olarak yazdığı halde « Aşık paşa zade » « üç Ok » tarzında yazmaktadır.

Vesikada zikredilen mevki isimlerinin beynelhalk eski şekilde söylenip söylenmediğini bilmiyoruz. Bunun tetkiki ve öğrenilmesi, halkevimizin tertip edeceği tarih gezintilerinde araştırmasını rica ederiz. Vesikayı aynen koyuyoruz:

[1] Dursun bey Fatih devrini idrak etmiş ve İstanbul fethinde hazır bulunmuştur.

[2] Tarih-i Eb-ül-feth Sahife 33

Zağnus Paşa mevkuf arazisinin 850 de lanzim edilen hudutnamesi

Sebeb-itahir-ihudut oldurmkim padişahı laempenah azze nasruhu..... dergâhın-
dan Şerefeddin paşa ve Balıkesir'i ve Mihalîç kadıları size tevkiim ulaşacak Balıkesir'de At köyüne varın bittiği timariki..... parçadır Mefhar-ül-vüzera Zağnus'a temlik ettüm üçünüz varasiz sınırlarını teftiş edesiz Nizâ olunmıyacak alâim yazasız eline hüccet veresiz diyu hükm-ü humayun geldiği gibi mezkûr At köyünün özüne geldik Cevresindeki timarcıların ve kadimden bilur âdil müs-lümanların akvaline göre tahdit edüp alâ-yimin yazdık iş bu mucibince dirki zikr olunur. Asıl Atköy sıra köprüden garp ile kible ortasına karşı hendegi sıyırdır Sarı kadı gedigi sınır taşına varır Andan geçer kuyucaga dayanur Andan kibleye karşı geçer Biğadiç yoluna dayanur Andan yolu sıyırdır Atköy makberesine gelür Andan ol yol geçer Garble kible arasına doğru arduç burnuna dayanur Andan ge-çer furun kayaya dayanur Andan geçer kanraz yolunda aynı yirli kayaya dayanur Andan geçer Devlet oğlu köyü taşra ka-lur Nişan kayasına dayanur Andan geçer incire dayanur Andan geçer aşçı deresine iner Andan geçer ol derenün akmacasına gelür Dereli şarka karşı çağışın sınırun-da araya dikilmiş sınır taşlarına dayanur Ol uc sınır taşlarından geçer Çağış yolu-na varır Ol yol şimale karşı tutar Kazık yokuş koyan deresine varır Anı şimale karşı araya dikilmiş sınır taşlarını sıyırdır Kara deresine dik aşağı ol dereyi sıyırdır Garbe karşı aşçı dereden gelen dere de sulucu bendine dayanur Andan dereyi dik aşağı şarka karşı sıyırdır Üveys oğlu Umur çiftliğini iceri alır Dahı anı sıyırdır Şarka karşı sırtta kanlı yoluna dayanur Anı sıyırdır Dahı Aziz bey timarı

Emre köyüne dayanur Ol köyün garp ke-narın sıyırdır İshak eri önündeki Fûruz dıktığı taşu dayanur Andan geçer Debecük (3) köyü yolun tutar Dahı cümle..... taşra kadar Andan şimale karşı incecek yol tutar dahi bakla deresine dayanur Ol de-reyi dik yukarı tutar dahi giru mezkûr Umur tarlasını iceru alır Dahı andan geçer Balıkesiri'den Bigadiç'a giden yola dayanur Ol yol şimale karşı sıyırdır Dahı kavak deresini dik aşağı sıyırdır Dahı eski debecük köyü yoluna dayanur Ol yol sıra dereyi geçer buruncuga dayanur An-dan degirmen ocagina varır Anı geçer dik aşağı arka sıra bayındır yoluna daya-nur ol yolu geçer gene mezkûr sıra köprüye dayanur Bu mecmuun ortasında aynı yerin dairesi alâimile yazıldı Asıl at köyüdür At köyüne zamime olan mez-reacti Türkeri (4) çiftliği demekle meş-hurdur Güneyt değirmenine Türkeri suyuna yürür garp tarafı tutar Hisarlık gedigine varır Andan Tulgaya varır And-an yolu tutar Azmak çayırını öltere (öa-teye) geçer kız gedigi meşhede varır An-dan geçer yolcaselvi gelembesini ödtire tutarda söğütlüğe varır Andan geçer Ku-sunlar kışlasını iceru alır Andan geçer kızile ağaç deresini dik yukarı sıyırdır Taru gelliğine varır Andan geçer Tunacuk alanının öltasına ugrar Andan geçer ol yolca tunacku gedigine varır Andan geçer kanluca pınara varır Andan geçer ulu yol-ca şimale karşı tutar Dahı tuzlaya iner Andan söğütlük alanını taşra kadar Andan mezkûr Güneyt değirmenine iner Bu dai-renin ki alâimile yazıldı Ucuncaki Tür-keri yerdir Paşrasını cinge timarile Na-yip turur (5) köyü muhit olmuştur haret-tahdit vettahrir fi gurra şeqr - i zilhicce min şuhuru sene Hamsin ve seman mie.

(3) Şimdiki tepecik köyü.

(4) Şimdiki Türk Ali köyü olsa gerek.

(5) Şimdiki Naipli köyü olsa gerek.

Küçük Hafız

H. TURHAN DAĞLIOĞLU

Çakır ağanın sünnet düğününe toplanan nahiye halkı ile yakın köylerden gelen köylüler sanki aralarında söz birliği yap-mışlar gibi:

— Çakır ağa Mehmedî İstanbula okumağa ne diye gönderdin sanki, okuyupta sonun-da memur olacak değilmi? Allah versin ağa varyetli bir adamsın. Dosta düşmana muthaç olmayacak kadar bağın, bahçen, çiftin çubuğun var Mehmet gitti gideli her taraf suyu kesilmiş değirmene döndü diye söylenmeğe başladılar.

Çakır ağa, beş altı ay önce ilk okulu bitiren oğlunu öğretmenlerin zoru ile İstanbula yollamıştı. Genç öğretmenler kendisine günlerce yalvarmışlar bir çok dil dökmüşler en sonunda Mehmedî İstan-bula göndermek için gönlünü yapmışlar-dır.

İstanbuldan bir günlük ötede bulunan bu güzel Nahiye de yüksek tahsil görmüş şöyle dursun orta okulu bile bitirmiş tek bir kimse yoktu. Her biri ateş gibi zeki ve afacan olan köyün çocukları Nahiye de ki okulu bitirir bitirmez kitapları bir ta-rafa atar ya bir ağanın yanına çoban veya bir esnafın yanına çirak olarak girerlerdi. Halbuki Anadolu'nun böyle temiz köşeleri-nin malûmatlı ve tahsil görmüş gençlere ne kadar ihtiyacı vardı? Burası ortalığı kasıp kavuran firengi gibi sıtma gibi, ve daha onlara benzer hastalıklardan kurtul-mak için doktorlar, haklarını müdafaa için avukatlar, soysal varlıklarını yükselt-mek için gençler, mühendisler, baytarlar bekliyordu. Buradan okumağa gidecek gençler tahsillerini bitirdikten sonra şüp-hesizdir ki öteki doktorlardan, avukatlar-dan daha ziyade memleketine karşı bilgi

gösterecekler, yurtlarının ilerlemesine zen-ginleşmesine hizmet edeceklerdir.

Mehmet İstanbula gittikten sonra gün-den güne hocasının gözüne girmeğe baş-lamıştı. Fakat işte köylülerle nahiye hal-kı hiç durmadan Çakır ağanın aklını çeli-yorlar İstanbula yollamış olduğu Mehmedî geriye getirmesini bir tenive söylüyorlar-dı Mehmedin güzel bir sesi vardı. Daha on, onbir yaşından beri ramazanlarda mi-nareye çıkarak selâ verir şuraya buraya gazel okumağa giderdi. Köylüler bunun için Mehmedî çok severlerdi.

Mehmedî İstanbuldan hemen getirtme-si için köylüler çakır ağayı sık boğaz etmişler ve bunun içinde bazı sebeblerde bulmuşlardı.

— Hey çakır ağa bu gün dünya yarın ahret Mehmet İstanbulda kalırsa mutlaka baştan çıkar bunun günahı altından sonra nasıl kalkarsın. Mevlâ kendisine güzel bir ihsan etmiş.

Buraya gelsin ipekçi Hafız onu hıfza çalıştırsın. Böylelikle hem kendisine hem-de köyümüze iyilik etmiş ve Allahtalayıda hoşnut etmiş olursun. Çakır ağa düşün-müş köylülerin dediklerine hak vermişti. Öyleyse kendi varyetli bir adamdı. Oğlu okuyupta sonunda memur olacak değil miydi? Halbuki Mehmedî bırakacağı mal mülk onu ölünceye kadar ferah ferah geçindirebilirdi, sonra Mehmet hafız olur-sa ismini öldükten sonra bile anacaklar bulunurdu. Zaten yaşıda atmış bulmuştu.

Karısında oğlunu İstanbula gönderil-mesini hiç istememişti. İkide bir kendisine:

— Oğlunun İstanbula ne diye gönder-din Onu getirt..

Mehmedin hasretine dayanamıyorum. Başımın etini yiyordu.

Çakır ağa, bir sünnet düğününde tekrar bu meseleyi açan eş dostlarının sözünü artık kıramamış.

— Peki dediğiniz olsun be yahul.. Nasıl olsa bir haftaya kadar İstanbula varacağım hem yağları satar hemde Mehmedî beraberimde getiririm demişti. Çakır ağa İstanbulda Mehmedin müdürüne çocuğu mektepten alacağını söyleyince;

Müdür ilkin bu ihtiyarın kendisiyle şaka ettiğini sanarak yüzüne manalı manalı baktı işin şaka değil bir hakikat olduğunu anlayınca...

— Ağa biz Mehmetten çok memnunuz hemen hemen mektebimizin en iyi talebesindedir. Çok çalışkan ve terbiyalî olan bu çocuğu mektepten almakla ona fenalık etmiş olacaksınız dedi. Çakır ağa fikrinden caymıyor, müdürün söylediği sözlere kulak asıyordu. Mehmet köye gitmemek için ağlıyor kendisini mektepte bırakması için babasına yalvarıyordu. Fakat Çakır ağa ne müdürün ricalarını nede oğlunun gözyaşlarına aldırmış etmiş.

Çakır ağa Mehmetle nahiyeye döndükleri zaman bütün Nahiye halkı kendilerini yarım saatlik yoldan karşılamağa çıkmışlardı. Kendisini görenler:

— Aşk olsun Çakır ağa be sözünde Jurdun diyerek koltuğunu kabartıyorlardı. Mehmedin geldiğinin üçüncü günü Hafız olsun diye İpekçi Hafızın yanına verdiler, sevincinden İpekçi Hafızın ağzı kulaklarına varıyordu.

— Köyümüzde Hafızı kur'an benden başka kimse kalmadı. Ben öldükten sonra yerime Mehmet geçecek Nahiyemiz Hakkâdânın lûtfuna mazhar olsun diyordu. Mehmet bir taraftan Hafızlığa çalışıyor bir taraftanda çift çubukla uğraşıyordu. Fakat köydeki keyfehlî Mehmedî arasına kendi evlerine kur'an okutmak bahanesile götürüyorlar ona gazel söylettiriyorlardı. Bu nahiyenin hovardaları yaman insanlar-

dır. Yazın ölesiye çalışırlar kışında kazan-dıkları parayı gezeklerde sürekle avlarında işret alemlerinde karı kız oynatarak yerlerdi.

Suyu havası güzel, bağı bostanı bol olan bu nahiyenin kışına doyum olmazdı. Kahvelerde kızarmış saç sobaların karşısında keşçatan köy delikanlıları dışarıda kar ister diz boyu olsun ister adam boyu olsun. Bir eğlence yapmak istediklerini hemen üşenmezler yakın köylere giderek saz çalan aşıkları bulurlar vur patlasın, çal oynasın hoşça bir vakit geçirirlerdi.

Mehmette işte böyle bir iki alemde bulunmuş bu gezeklerin tadını tatmış, bir iki defa.

— İç be Mehmet dost elinden zehir olsa içilir.. Diyenlerin zoru ile rakı içmişti.

Sesi çok güzel olan Mehmet yavaş, yavaş her meclisin davetlisi her eğlence-nin başı olmuştı. Toplantılarda kendisine saatlerce gazel şarkı söyletiyorlar, gelmi-yecek olursa adeta zorla alıpgötürüyor-lardı. Mehmet bu adetlere dadanalıdan beri Hafızlığı asmağa başlamıştı. İpekçi Hafız bazan babası Çakır ağaya Mehmet nafîle çıktı diye acı söylüyorlardı. Çakır ağa çok zaman kendi kendine:

— Oğlanı keşke İstanbuldan getirme-seydim diye hayflanıyordu. Mehmet yine bir gün meclise çağırılmıştı gazel, şarkı okuya, okuya sesi kısılmıştı amma kafala-rı adam akıllı, tutmuştu. Dumanlanmış o-lanlar:

İlle şarkı isteriz şarkı... diye tepini-yorlardı.

Gece yarısı eve gelen Mehmet kasıklarının zankladığını barsaklarının dışarıya fırlıya-cakmış gibi olduğunu duymağa başlamış-tı. Sabahleyin muayeneye gelen bir küçük sıhiye memuru Mehmedin fitik olduğunu ve hemen ameliyata lâzım geldiğini söyle-mişti.

Çakır ağanın bu hale canı çok sıkıl-mıştı. Mehmedî kurtarmak için ister iste-mez İstanbul'a gitmekten başka çaresi kal-mamıştı.

Çakır ağa bir çok para harcıyarak Mehmedî İstanbulda ameliyat ettirmiş ha-yatını kurtarmıştı.

Amma mehmedin ne eski neş'esi nede o güzel sesi kalmıştı. Doktorlar onu ga-zel söylemek şöyle dursun hızlı konuş-maktan bile Menetmişlerdi:

Sesi kısılan Mehmedin nahiyede eski itibarı kalmamıştı. Onu davetten daveto el üstünde getirenler şimdi kendisini ya-rım ağzılı olsun çağırıyorlardı bile...

İpekçi hafız herkesten çok kederleni-yor:

— Yazık oldu çocuğa nede güzel bir hafız olacaktı, diye ellerini dizle-rine vuruyordu. Çakır ağayı gören okul öğretmenleri:

— Biz sana o kadar, çocuğu İstanbul-dan getirtme dedik amma bizi dinlemedin, yazık ettin çocuğa dedikleri zaman Çakır ağanın gözleri yaşıyor ve:

— Bir cahillik ettikte şunun, bunun sözüne kandık ne yapalım kaderi böyle imiş!..

Tek canı sağ olsunda aylak otursun diyerek kendi kendini avutuyordu.

Koç Mustafa Efsanesi

Yazan: EŞREF ÖZEN

Anadolu köylüsü; ocak yakacak olan oğlunun özğenderayı eline aldığı gün ve mürüvvetini göreceği kızının çeyizleri serildiği zaman saadatin son demine erişir. İşte bunun içindir ki: Şu iki katlı küçük fakat şirin yuvada dünyaya gelecek bir çocuk, içinde ki aile için devlet kuşunun ta kendisi olacak, ocağı yakacak, bacayı tüttüektir. Fakat:

— Nerede o kuş?..

Günler ayları, aylar da yılları takip ettiği halde hala yok... Adakla mı gelecek? al sana adak!.. kurbanla?.. al iş'e; bir değil, üç değil, beş kurban!.. yok.. Türlü ilaçları içilmiyor? şifalı sulara mı gidilmiyor? evliya dedelere mi satılmıyor?.. Hiç birisi hiç birisi kâr etmiyor. Kaç yıldır hazır duran beşiğe örümcekler ağ kuruyor. Bana mukabil, erkek; çocuk istemekte, kaynana torun istemekte devam ediyor. Kadın için tek çarede nefisinden ve benliğinden yapacağı fedakârlık oluyor.

Üstüne gelecek kumayı kendisi bularak eve getiriyor ve bir perşembe akşamı kocası, üstüne getirdiği gelinle gerdeğe giriyor. Giriyor amma aklıda alt odadaki ilk göz ağrısında kalıyor, kalbi eziliyor, beynine kızgın burgular saplanıyor.

Kadın ise, bu hadiseden belki erkeğin den daha fazla mütesirler. Gözlerinde parlayan inci taneleri soluk yüzünden yuvarlanırken gece gördüğü rüya aklına geliveriyor. Son bir ümit diyerek hemen boş duran beşiği çıkarıyor ve rüyasında ki dervişin tarif ettiği mermer parçasını avludaki yerinden alıyor. Kundaklıyarak

itina ile beşiğin içersine yerleştiriyor. İlâhi bir huşu ile, denizlerden daha taşkın olan derdini yedi ermişe arz ediyor.

Çalkan kara deniz çalkan Ninni
Gemilerde olur yelken "
Bursada ki Emir Sultan "
Oda sana himmet etsün [1] "
Gelen gelin geriye dönsün "

Yol üstünde yeşil ahlat Ninni
Yüreyimde türlü zahmet "
İstanbulda Sultan Ahmet "
Oda sana hizmet etsin "
Gelen gelin geriye dönsün "

Altımızda yarım hasır Ninni
İşimizde yoktur kusur "
Yetiş ya hazreti hızır "
Oda bize himmet etsün "
Çağır oğlum babanı gelsün "
Gelen gelin geri dönsün "

Gök yüzünde yıldızlar şakır Ninni
Sular eder münkir nehir "
Yetiş ya hazreti Ulubekir "
Oda sana hizmet etsün "

Yol üstünde yolcu kardeş Ninni
İkimizde olduk yoldaş "
Kırşehirde hacı Bektaş "
Oda sana himmet etsün "

Yola giden yolcu baba Ninni
İkimizde dayadık aba "
Çağır oğlum baban gelsin "
Gelen gelin geri dönsün "

[1] Etsün: Etsin

Yükseğinde Koroğlu kayas. [2] Ninni
İnginde Bolu ovası "
Ümmükemalin duası [3] "
Oda bize himmet etsün "
Çağır oğlum baban gelsün "
Gelen gelin geri dönsün "

Bahçelerde hurma dalı Ninni
Altımızda yeşil halı "
Yetiş ya hazreti Ali "
Oda bize himmet ettin "

(Yedikler)den umduğu himmet gelmeyince!.. Cönlümü Tanrıya gözlerini boşluklara çeviriyor. Ve

Sallaya sallaya kolum şişti Ninni
Kolumdan kol bağı düştü "
Şimdi oğlum baban burdan geçti "
Çağır oğlum baban gelsin "
Gelen gelin geriye dönsün "

Mermer taşı belediğim Ninni
Al bağırdağ doladığım "
Seni mevladan dilediğim "
Mevlam sana bir can versün "
Gelen gelin geriye dönsün "

nihayet muradına nail oluyor. Mermer taşa can, pörsük memelerine süt geliyor.

Mermer taş beşikten bakar Ninni
Büngül büngül sütün akar "
İngallah benim oğlum ocak yakar "
Çağır oğlum baban gelsin "
Gelen gelin geriye dönsün "

Altımızda yarım sofa Ninni
Üstümüzde sürerler sefa "
Benim oğlum koç Mustafa "
Çağır oğlum baban gelsin "
Gelen gelin geriye dönsün "

Çocuk sesine yukarıdan inen erkek bir de ne görsün? Topaç gibi bir bebe beşikten fıldır fıldır kendisine bakıp duruyor. Gelen gelini derhal geri gönderiyor ve küçük Koç Mustafa bu küçük evin daimi neşesi oluyor.

[2] Bolunun cenubu şarkisinde Koroğlu dağı
[3] Böluya, 6 saat kadar mesafesi olan, ünlü bir yarıdır.

Yağcılar Ve Savaştepe Mânileri

Öğretmen : MUSTAFA SALMAN

Dere boyunda yanca,
Geder boylu hoyunca,
Güzel senin sevilerinden,
Ayrılamam ölünce.

Dağda harman olurmu?
Vşka ferman olurmu?
Yana yana kül oldum?
Küle derman olurmu?

Denize dalayımı?
Bir balık olryımı?
Ay doğdu, güneş battı,
Daha yalvarayımı?

Dere boyu kestene,
Budak budak bstüne.
İyi dinle gâvur gelin,
Türkü senin üstüne.

Dam üstünde bastırma,
Kız saçını kestirme.
Kestirirsen az kestir,
El oğlunu küstürme.

Dere boyu kestene,
Budak budak üslüne.
Ben bir yaşmak olaydım,
Alyanağın üstüne.

Derdim var dağlar gibi.
Söylemem ellea gibi.
Bakın benim sevdiğime,
Tomurcuk güller gibi.

Dünyayı ületüm biçtim,
Koda vurdum silecek.
Bir daha evlenirdim,
Evde olsa yiyecek,

Dam üstünde kilim var,
İçinde bülbülüm var.
Varın kızlar sevdinize,
Aralarda ölüm var.

Desdiye vurdum gümlesin,
Aşık olan inlesin.
Beni yardan ayıranlar,
Yataklarda inlesin.

Deredeki buza bak,
Okkadaki tuza bak.
Yağcılarda kız yok derler,
Dam başında kıza bak.

Dermenlerin bendine,
Döner kendi kendine.
Şu dermende üç güzel var,
En güzeli kendime.

Dalda armut bir iki,
Saydım saydım oniki.
Onikinin içinde,
Mor yazmalı benimki.

Dağda koyun otlarır,
Bu derde kim katlanır.
İkimizim sevisine,
Havalar bulutlanır.

Dağdan indirdim tahta,
Karanfil kata kate.
Sararmışsın solmuşoun,
Yalnız yata yata.

Dam başının düzleri,
Elma gibi yüzleri
Alyasmağın altında,
Çakır çakır gözleri

Ocahta süt pişiyor,
Bülbüller ötüyor.
Karşılarımda durup durma,
Yüreğim tutuşuyor.

Develer katar katar,
Yuları suya batar.
Kız oğlanı görünce,
Duramaz kaş göz atar.

Dağdan indirdim düver,
Göver bostanım göver.
küçücükken yetim keldim,
Her gelen beni sever.

Dereelerde gamışım,
Yana yana yanmışım.
İster gel ister gelme,
Alıma yazılmışsın.

Desti koydum dolmadı,
Sabra takat kalmadı.
Senden bir çift laf duydum,
Görcek gözüm kalmadı.

Denizin dalgasına,
Tutundum halkasına.
Merak etme sevgilim,
Gelirim haftasına.

Dam üstünde tencere,
Hırsız geldi incire.
Gara kollar duyarlarsa,
Dizer bizi zincire.

Develer katar katar,
Zinciri kuma batar.
Kör olası gözlerim,
Eski yarime bakar,

Ben bir yeşil fenerim,
İstasyonda yanarım.
Gel sarılam fidan boylum,
Ben Bursadan dönerim.

Dere akar derinden,
Ayrılamam yerimden.
Bakın bende talih yok,
Felek aldı elimden.

Dam üstüne doldular,
Zerezebil oldular.
Boyuma göre yar sevdim,
Ellerimden aldılar.

Dam üstünde duran kız,
Gönülleri vuran kız.
Kurbansız bayram olmas,
Kurbanın ben olam kız.

Damdan düştüm ölmedim,
Gülden düştüm gülmedim.
A benim nazlı yarım,
Üç akşamdır görmedim.

Değirmenin fendine,
Döner kendi kendine.
Bakın şu kızın fendine,
Koca bulmuş kendine.

Duman aldı dağlara,
Yayıldı ovalara.
Fadimem kayboldu,
Geldimi buralara.

Dere kenarında ılğın,
Ilğının kökü dalgın.
Şu dağlarda üç güzel var,
Biri birinden alğın.

Dam başında durursun,
Tabiyetin kurusun.
Ben bu dertten ölürsem,
Sebebi sen olursun.

Derede ufak dağlar,
Ayşem çamaşır hağlar.
Kaldır yarım şapkayı,
Görünsün çatık kaşlar.

— SONU VAR —

İktisat Mefkûresine

Yansın damarlarında iktisat aşkı yansın
Ey vatandaş, iyi bilki Türk denen kahramansın...
Altınla gümüş kaynar, senin toprağın, taşın;
Dilerim tanrımdan ki iyilmesin, dik başın.

Söyle benim hür yurdum, hür vatandaşım söyle,
Bak neler söylüyorum, bu coşkun sevincimle;
Gururunu, yükselten kendi öz malın olsun:
Vatanın her kucağı bu yüce aşkla dolsun...

Paranı iyi kullan, istersen hür yaşamak,
Tunc imanlı göğsüne, iktisat arması tak;
Bir sel gibi kalplerden, tasarruf aşkı aksın,
Yabancı memleketler, bize hayretle baksın

Bir yanda üzüm, incir, bir yanda pamuklu var,
Işık dolu gözlerin, Avrupadan ne arar,
Ne çıkar uzatmasan garba doğru elini
Sal yurdunun bağrına coşkun dileklerini
Söyle aziz vatandaş bu cennet neye yetmez
Bu feyiz toprağından ne fışkırmaz, ne bitmez

Maziyi artık bırak âtiye doğru atıl
İktisat ordusuyla, fen ordusuna katıl
Tarihte başı taçlı o zehirli yılanlar
Kalbini oya oya akıttı nice kanlar

Sellâle gibi aktı kucak dolu paramız
İşte o gündenberi hâlâ sizler yaramız
Daha dün milyonlar döktüler lak ne acı
İşte damat İbrahim lâle devri baltacı

Başını çevir ve duy bak Atatürk ne diyor
Vatandaş iktisat et yolun refahtır diyor.
İşte ilim, işte saadet, işte fennin gür sesi
Bunların en yücesi iktisat mefkûresi:

Öğretmen AVNİ CAN

Evimizin Neşrettiği

KİTAPLAR

- 1) — Halkevimizin sekiz aylık çalışması
 - 2) — Köy kitabı
 - 3) — Öz Türkçe adlar.
 - 4) — Çepniler,
 - 5) — Halk inanmaları,
 - 6) — Özel görenek ve inanmalar,
 - 7) — Atalar Sözü
 - 8) — Bağcılık.
 - 9) — Verem,
 - 10) — Yusuf Fakih,
 - 11) — Yurdum için,
 - 12) — Balıkesir Coğrafyası,
 - 13) — Konferanslar
 - 14) — 17,18 inci asırlarda Balıkesir şehir hayatı,
 - 16) — Kövü Ormandan nasıl faydalanır,
 - 17) — 19 Mayıs,
 - 19 — Öz Ses ve Zevk kaynaklarımız.
- ### ÇIKMAKTA OLANLAR
- 15) — Vesikalar
 - 18 — Yağcılar ve Savaş-tepe mânileri.

1. ...
 2. ...
 3. ...
 4. ...
 5. ...
 6. ...
 7. ...
 8. ...
 9. ...
 10. ...
 11. ...
 12. ...
 13. ...
 14. ...
 15. ...
 16. ...
 17. ...
 18. ...
 19. ...
 20. ...
 21. ...
 22. ...
 23. ...
 24. ...
 25. ...
 26. ...
 27. ...
 28. ...
 29. ...
 30. ...
 31. ...
 32. ...
 33. ...
 34. ...
 35. ...
 36. ...
 37. ...
 38. ...
 39. ...
 40. ...
 41. ...
 42. ...
 43. ...
 44. ...
 45. ...
 46. ...
 47. ...
 48. ...
 49. ...
 50. ...
 51. ...
 52. ...
 53. ...
 54. ...
 55. ...
 56. ...
 57. ...
 58. ...
 59. ...
 60. ...
 61. ...
 62. ...
 63. ...
 64. ...
 65. ...
 66. ...
 67. ...
 68. ...
 69. ...
 70. ...
 71. ...
 72. ...
 73. ...
 74. ...
 75. ...
 76. ...
 77. ...
 78. ...
 79. ...
 80. ...
 81. ...
 82. ...
 83. ...
 84. ...
 85. ...
 86. ...
 87. ...
 88. ...
 89. ...
 90. ...
 91. ...
 92. ...
 93. ...
 94. ...
 95. ...
 96. ...
 97. ...
 98. ...
 99. ...
 100. ...